

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 39P/35/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121203569
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Linda Dunčková
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2022:2121203569.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou Mgr. Lindou Dunčkovou v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Z. Š., X.. XX.XX.XXXX, bytom ako otec, v konaní zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec, so sídlom Jarmočná 3, Hlohovec, dieťa rodičov - matka: E. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. a otec: K. Š., X.. XX.XX.XXXX, trvale bytom L., o návrhu otca na zvýšenie výživného, takto

rozhodol:

I. Výživné matky na maloletú Z. sa zvyšuje zo sumy 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa mesačne na sumu 100,- Eur mesačne, s účinnosťou od 16.06.2021, ktoré výživné je matka povinná platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca.

II. Nedoplatok matky na zročnom výživnom za obdobie od 16.06.2021 do 31.10.2022 na maloletú Z. v sume 1.148,37 Eur je matka povinná zaplatiť k rukám otca v pravidelných mesačných splátkach po 50,- Eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že v prípade omeškania sa s plnením čo i len jednej splátky stane sa splatným celý dlh.

III. Týmto sa m e n í rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 33P/45/2017-88 zo dňa 19.09.2018 v časti výšky bežného výživného matky na maloleté dieťa.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresnému súdu Trnava bol dňa 16.06.2021 doručený návrh otca maloletej Z. na zvýšenie výživného na sumu vo výške 120,- Eur mesačne počnúc dňom 01.06.2021. V návrhu otec uviedol, že maloletá Z. bola zverená do jeho osobnej starostlivosti a matke bola uložená povinnosť platiť na maloletú výživné vo výške 30,- Eur mesačne. Matka maloletej bola v tom čase nezamestnaná. Maloletá od 01.09.2018 nastúpila do Základnej školy v L., pričom sa podstatne zvýšili jej náklady (učebnice, písanky, písacie potreby, ošatenie, obuv a pod.). Otec platí podnájom, kde s dcérou žije vo výške 250,- Eur mesačne a maloletá navštevuje ŠKD, keďže otec pracuje na dohodu.

2. Matka maloletej sa k návrhu nevyjadrila.

3. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s návrhom, výsluchom otca, oboznámením sa s listinnými dôkazmi, a to najmä odpoveďou zamestnávateľa matky, oznámením zamestnávateľa matky, pracovnou zmluvou, dodatkom, dohodou o skončení, mzdovými listami, vyčíslenými výdavkami maloletej,

potvrdením o poberaní dávky v hmotnej núdzi, potvrdením o poberaní prídavku, lustráciou rodičov v registri obyvateľov a sociálnej poisťovni, oznámením ÚPSVaR, obsahom pripojeného spisu Okresného súdu Trnava sp.zn. 33P/45/2017, ako i s obsahom celého spisu, pričom súd zistil nasledovný skutkový stav

4. Maloletá Z. pochádza z partnerského vzťahu jej rodičov, pričom naposledy boli rodičovské práva a povinnosti k maloletej upravené rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 33P/45/2017-88 zo dňa 19.09.2018, právoplatným dňa 03.11.2018. Súd zveril maloletú Z. do osobnej starostlivosti otca, matke uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa podľa osobitného predpisu a styk matky s maloletou ponechal neupravený. Vychádzal pritom z toho, že maloletá Z. začala navštevovať X. K. B. Š. Y. L., pričom maloletá mala bežné výdavky primerané jej veku. Otec maloletej mal príjem vo výške 800,- Eur mesačne v čistom. Matka maloletej bola nezamestnaná a jej príjem z posledného zamestnania bol vo výške 409,21 Eur v čistom. Otec nemal žiadnu ďalšiu vyživovaciu povinnosť a matka mala okrem maloletej Z. ďalšie dve vyživovacie povinnosti k maloletým deťom, a to k maloletej J. vo výške 70,- Eur a maloletemu G. vo výške 50,- Eur mesačne uloženú rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 37P/33/2017-46 zo dňa 23.04.2018. Matka maloletej pracovala pre zamestnávateľa STAMONT -METAL International, spol. s r.o. od 13.08.2021 do 13.05.2022 ako výrobný pracovník. Pracovný pomer bol ukončený dohodou, na žiadosť matky maloletej. Za obdobie od augusta 2021 do marca 2022 matka dosiahla príjem vo výške 66.980,- Kč v čistom (priemerne 8.372,50 Eur za mesiac, t.j. 344,18 Eur). Má ukončené základné vzdelanie, vykonávala pomocné práce, pracovala na kolotočoch. Vyživovacia povinnosť k dvom starším deťom, J. C. G., už matka maloletej nemá. Otec maloletej nie je zamestnaný, poberá dávky v hmotnej núdzi vo výške 51,60 Eur. Sú mu vyplácané aj rodinné prídavky na maloletú vo výške 30,- Eur mesačne. Nie je zamestnaný, občasne si privyrába brigádne. Začal vykonávať aktivačné práce pre obec, z čoho bude mať príjem vo výške 68,- Eur mesačne. Býva v prenajatom dvojizbovom byte spolu s maloletou. Otec má vyživovaciu povinnosť k staršej dcére H. H., ktorej platí 30, Eur mesačne. Maloletá Z. navštevuje X. K. B. Y. L.. Maloletá je zdravá, má bežné výdavky primerané veku. Matka sa s maloletou nestretáva, na jej výživu neprispieva.

5. Predmetom konania je zvýšenie výživného zo strany matky na maloletú Z., ktoré bolo naposledy upravené rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 33P/45/2017-88 zo dňa 19.09.2018.

6. Podľa § 26 zákona č. 36/2005 Z. z. zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZR“), ak sa menia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

7. Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 ZR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

8. Podľa § 75 ods. 1 ZR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnenú potrebu oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

9. Podľa § 76 ods. 1 ZR, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

10. Podľa § 77 ods. 1 ZR, právo na výživné sa nepremičuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späť odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

11. Podľa § 78 ods. 1 a 3 ZR, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

12. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

13. Podľa § 217 ods. 1 veta prvá zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

14. Podľa § 232 ods. 2 a 3 CSP, ak súd uložil v rozsudku povinnosť plniť, rozsudok je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, ak nie je ustanovené inak. Lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

15. Súd môže zmeniť predchádzajúce rozhodnutie, ktorým boli naposledy upravené rodičovské práva a povinnosti k maloletému dieťaťu v prípade ak dôjde k zmene pomerov. Zmena pomerov z času vyhlásenia rozsudku nemôže byť akákoľvek. Musí ísť o podstatnú zmenu oproti času, keď súd rozhodoval o úprave výkonu rodičovských práv a povinností naposledy. Na to, aby súd mohol viesť dokazovanie o novom návrhu, si musí ako prvý krok najprv ustáliť, či došlo k zmene pomerov a následne, či došlo k takej zmene pomerov, ktorú možno chápať ako podstatnú oproti pôvodným okolnostiam.

16. Z vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že zvýšenie výživného matky na maloleté dieťa je dôvodné, pretože oproti času predchádzajúceho rozsudku došlo k podstatnej zmene pomerov najmä na strane maloletého dieťaťa, čo samo o sebe odôvodňuje zmenu výšky vyživovacej povinnosti. Pri skúmaní výšky vyživovacej povinnosti matky na maloletú Z. vychádzal súd z odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa s prihliadnutím na jej vek ako aj z majetkových schopností a možností matky ako povinného rodiča. Maloletá za uplynutie viac ako štyroch rokov od času poslednej úpravy, je fyzicky i duševne vyspelejšia, v dôsledku čoho sa úmerne veku podstatne zvýšili aj náklady spojené s uspokojovaním jej odôvodnených hmotných potrieb (ošatenie, obuv, strava, školské potreby a podobne) ako i ďalších potrieb pre jej výchovu, vývoj a výživu. Maloletá Z. navštevuje X. K. B. Š., je zdravá a má bežné výdavky primerané veku. Oproti predchádzajúcej úprave rodičovských práv a povinností k maloletej došlo na strane otca maloletej k zníženiu príjmu, keď aktuálne je otec maloletej nezamestnaný a jeho príjem tvorí dávka v hmotnej núdzi vo výške 51,60 Eur. Má sporadický príjem z brigády, nakoľko si privyrába u prenajímateľa, aby bol schopný uhrádzať nájomné za byt. Otec maloletej má jednu vyživovaciu povinnosť k maloletej H., na ktorú prispieva sumou 30,- Eur mesačne. Na strane matky došlo k podstatnej zmene pomerov najmä v súvislosti s tým, že jej odbudli dve vyživovacie povinnosti k maloletým deťom z predchádzajúceho vzťahu (J. C. G.). Príjem matky sa súdu nepodarilo zistiť, nakoľko sa aktuálne nachádza na neznámom mieste. Z jej lustrácie nevyplýval žiaden príjem a matke nie sú vyplácané ani žiadne dávky. Súd mal však za to, že matka je schopná sa zamestnať a dosahovať aspoň príjem vo výške minimálnej mzdy, pretože do 13.05.2022 mala uzavretý pracovný pomer na dobu neurčitú, ktorý bol ukončený dohodou na žiadosť matky.

17. Pri určovaní výšky výživného matky na maloletého súd potom postupoval podľa § 75 ZR, z ktorého ustanovenia vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného dieťaťa, jednak na strane povinného rodiča. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby dieťaťa pritom nezahŕňajú iba najnákladnejšie potreby, za ktoré sa považuje stravovanie, bývanie, obliekanie sa, ale aj širšie potreby, zdravotné, kultúrne, súvisiace s dochádzkou do školy, prípravou na budúce povolanie, s trávením voľného času a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Na strane oprávneného rodiča (otca v prejednávanej veci) sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti, majetkové pomery, počet vyživovaných osôb. Na strane povinného rodiča (matky v prejednávanej veci) sa prihliada najmä na jeho schopnosti, faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, t. j. na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce.

18. Súd s prihliadnutím na vyššie uvedené mal za to, že je potrebné zvýšiť výšku výživného matky na maloletú Z. zo sumy 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu (od 01.07.2022 vo výške 32,11 Eur) na sumu 100,- Eur mesačne, avšak až od 16.06.2021 (výrok I.), kedy bol na súd podaný návrh otca na zvýšenie výživného, keďže súd nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mal priznať nárok na zvýšené výživné skôr ako od podania návrhu (t.j. už od 01.06.2021). Súd vychádzal z potenciálneho príjmu matky, ktorý je schopná dosahovať, nakoľko z vykonaného dokazovania je zrejmé, že je schopná sa zamestnať a dosahovať najmenej príjem vo výške minimálnej mzdy t.j. vo výške 646,- Eur (vo výške 525,65 Eur v čistom; minimálna mzda pre rok 2022 podľa oznámenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 352/2021 Z.z.). Najpodstatnejším dôvodom pre zvýšenie výživného na maloletú Z. zo strany matky však bola zmena pomerov na strane matky v tom smere, že jej odpadli dve vyživovacie povinnosti k maloletým deťom. Matke tak zostala už len vyživovacia povinnosť k maloletej Z.. Výživné vo výške 100,- Eur mesačne potom súd považuje za primerané vzhľadom na potreby maloletej Z., keď je tu zároveň predpoklad, že výživné na maloletú sa bude neskôr zvyšovať (§ 78 ods. 1 veta prvá ZR). Uvedená výška výživného je tiež primeraná čistému potenciálnemu príjmu matky 523,- Eur mesačne, z ktorej sumy je matka povinná vynakladať 20-30% na všetky svoje vyživovacie povinnosti. Zo strany otca tu došlo k zmene pomerov v tom smere, že má príjem len vo výške dávky v hmotnej núdzi vo výške 51,60 Eur. Z uvedeného vyplýva, že u neho došlo k zníženiu príjmu oproti predchádzajúcej úprave, čo však nemožno vyhodnotiť tak, že matka by bola povinná prispievať na výživu maloletej vo zvýšenej miere. Na strane otca neboli súdom zistené žiadne dôvody, pre ktoré by sa nemohol zamestnať na riadny pracovný pomer a dosahovať tiež aspoň príjem vo výške minimálnej mzdy, keď z občasnej brigádnickej činnosti nedosahuje dostatočný príjem na pokrytie výdavkov maloletej.

19. Súd zároveň poznamenáva, že vyživovacia povinnosť na maloleté dieťa prináleží obom rodičom, t. j. nielen tomu rodičovi, ktorý dieťa nemá vo svojej osobnej starostlivosti, v tomto prípade je to matka, nakoľko maloletá je zverená do osobnej starostlivosti otca, ale aj otcovi, u ktorého je však táto povinnosť čiastočne vykompenzovaná práve osobnou starostlivosťou, ktorú maloletej poskytuje (stále vo väčšej miere ako matka, ktorá sa o maloletú vôbec nezaujíma). Po zvážení všetkých vyššie uvedených skutočností dospel súd k záveru, že takto ustálená výška výživného korešponduje aktuálnym potrebám maloletého dieťaťa a zodpovedá aj kritériám Zákona o rodine.

20. Súd zvýšil výživné matky na maloletú od 16.06.2021, kedy bol súdu doručený návrh otca, v ktorom žiadal upraviť výšku výživného na maloletú (t.j. odo dňa podania návrhu v súlade s § 77 ods. 1 veta druhá ZR), keď nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali priznanie vyššieho výživného na maloletú späťne, teda skôr ako bol podaný návrh. V dôsledku zvýšenia výživného odo dňa 16.06.2021 súd vo výroku II. vyčíslil matke nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 16.06.2021 do 31.10.2022 (keďže rozsudok bol vyhlásený dňa 10.11.2022 a splatnosť zvýšeného výživného je určená k 15. dňu v mesiaci) v sume 1.148,37 Eur (1.649,95 Eur - 501,58 Eur), keď matka mala za uvedené obdobie zaplatiť výživné na maloletú vo výške 1.649,95 Eur (pomerná časť za jún 2021 vo výške 49,95 Eur + za 16 mesiacov vo výške 1.600,- Eur; júl 2021 až október 2022 po 100,- Eur, t.j. 16 x 100,- Eur), pričom matka v zmysle predchádzajúcej úpravy mala uloženú povinnosť za dané obdobie uhradiť výživné vo výške 1501,58 Eur. Uvedený nedoplatok na zročnom výživnom súd povolil matke zaplatiť v splátkach vo výške 50,- Eur mesačne splatných spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia, keď súd rozhodol v súlade s § 232 ods. 3 a 4 CSP, pričom zohľadnil výšku určeného výživného, majetkové pomery matky a tiež skutočnosť, aby bol dlh zaplatený najneskôr do troch rokov.

21. Týmto rozsudkom súd vo výroku III. zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 33P/45/2017-88 zo dňa 19.09.2018 v časti určenia výšky bežného výživného matky na maloleté dieťa.

22. Podľa § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

23. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

24. O náhrade trov konania účastníkov rozhodol súd podľa § 52 CMP, keď vo výroku IV. rozsudku rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. CMP a zároveň účastníci náhradu trov konania ani nežiadali.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava.

Odvolanie podané otcom maloletej a procesným opatrovníkom by však nebolo právne účinné, nakoľko títo účastníci konania sa práva podať odvolanie výslovne vzdali do zápisnice na súde po vyhlásení rozhodnutia. Ich prípadné odvolanie odvolací súd odmietne ako podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený (§ 386 písm. b) CSP).

Odvolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. Zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z., ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí návrh na súdny výkon rozhodnutia.